

kan de advocaat zich ertoe engageren om zijn erelonen en kosten te bepalen op deze bedragen. Hij informeert hierover gelijktijdig de cliënt en de verzekeraar. Consumentenorganisatie Test-Aankoop heeft twijfels geuit bij de goede dienstverlening van advocaten in dit systeem, daar zij de voorgestelde baremabedragen te laag acht. Voogdijminister Geens benadrukt dat de vrije keuze van advocaat in ieder geval gegarandeerd blijft, en dat een advocaat voor elke zaak de keuze krijgt om zich te conventioneren aan bedragen vastgesteld bij KB.

De wet treedt in werking op 1 september 2019.

Wet van 22 april 2019 inzake wijziging van voorschriften i.v.m. opzegging van verzekeringsovereenkomst: much ado about nothing?

VERZEKERING

Verzekeringsovereenkomst – Opzegging

ASSURANCES

Contrat d'assurance – Résiliation

De wet van 22 april 2019 tot wijziging van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen (W.Verz.), ten einde de voorschriften in verband met de opzegging van de verzekeringsovereenkomsten te wijzigen, om de consumenten beter te beschermen, werd op 30 april 2019 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Het wetsvoorstel dat aan de basis lag van de wet (*Parl.St.* Kamer 2018-19, nr. 3468/001), ging aanvankelijk veel verder dan de eerder beperkte wijziging die is ingevoerd door de wet van 22 april.

Het oorspronkelijke wetsvoorstel kan vrij ambitieus genoemd worden, en voorzag met name in:

- Het recht voor de consument om de verzekeringsovereenkomst op te zeggen in om het even welke schriftelijke vorm (waar artikel 84, § 1, eerste lid W.Verz. thans bepaalt dat de opzegging dient te gebeuren bij aangetekende brief, bij deurwaardersexploot of door afgifte van de opzeggingsbrief tegen ontvangstbewijs).
- Het recht voor de consument om de verzekeringsovereenkomst op te zeggen zonder jaarlijkse vervalddag (waar artikel 85, § 1, eerste lid W.Verz. thans bepaalt dat de verzekeringnemer zich in principe ten minste drie maanden vóór de vervalddag van de overeenkomst dient te verzetten tegen de stilzwijgende verlenging ervan, volgens de in artikel 84 voorgeschreven wijzen).

Na het doorlopen van het wetgevend proces moet evenwel worden vastgesteld dat van voornoemde ambitie weinig is overgebleven. In een eerste amendement op het wetsvoorstel wordt voorgesteld om enkel te focussen op het opzeggingsrecht, en niet op de wijzen van opzegging. De maatregel waarbij de consument de verze-

keringsovereenkomst zou kunnen opzeggen in het om het even welke schriftelijke vorm, zou op meerdere praktische bezwaren stuiten (*Parl.St.* Kamer 2018-2019, nr. 3468/002, 2 en nr. 3468/006, 4).

Vervolgens wordt ook een amendement ingediend waarin de maatregel om de verzekeringsovereenkomst op te zeggen zonder jaarlijkse vervalddag, geschrapt en vervangen wordt door de thans ingevoerde regeling (*Parl.St.* Kamer 2018-2019, nr. 3468/003 en nr. 3468/004).

De wet van 22 april 2019 wijzigt artikel 85, § 1 W.Verz. met name als volgt:

- tussen het eerste en het tweede lid van artikel 85, § 1 wordt een lid ingevoegd, luidende: *“De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad en na advies van de Nationale Bank van België, voor bepaalde types van verzekeringen kortere termijnen bepalen waarbinnen de verzekeringnemer zich moet verzetten tegen de stilzwijgende verlenging”*
- in het vierde lid van artikel 85, § 1 W.verz. worden de woorden *“Het eerste en het tweede lid”* vervangen door de woorden *“Het eerste en het derde lid”* om rekening te houden met bovenstaande wijziging.

Deze nieuwe regeling maakt het dus mogelijk dat de termijn van drie maanden in artikel 85, § 1, eerste lid W.Verz. wordt ingekort bij KB. Volgens de parlementaire voorbereiding moeten deze ingekorte termijnen *“de consument in staat stellen om korter tegen de eindvervalddag de verzekeringsovereenkomst te kunnen opzeggen zodat hij op deze manier ook actiever kan zoeken om een interessantere verzekering te zoeken”* (*Parl.St.* Kamer 2018-19, nr. 3468/003, 2).

10. INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT / DROIT INTERNATIONAL PRIVÉ

*Guillaume Croisant*⁴

Rechtspraak/Jurisprudence

Cour de cassation 8 février 2019

DROIT JUDICIAIRE EUROPÉEN ET INTERNATIONAL

Clause attributive de compétence – Clauses abusives – Règlement Bruxelles Ibis

EUROPEES EN INTERNATIONAAL GERECHTELIJK RECHT

Bevoegdheidsbeding – Onrechtmatige bedingen – Verordening Brussel Ibis

La Cour de cassation a censuré une décision du Tribunal

⁴ Avocat à Bruxelles, assistant à l'ULB.

de l'entreprise néerlandophone de Bruxelles concernant la validité de la clause de juridiction contenue dans les conditions générales de Ryanair en faveur des juridictions irlandaises. La Cour de cassation a considéré que le tribunal avait uniquement vérifié le respect des conditions de validité formelles de cette clause de juridiction (prévues directement au niveau européen, à l'article 25 du règlement Bruxelles Ibis), alors qu'il aurait dû également examiner le respect des conditions de validité au fond de celle-ci (qui doivent être examinées au regard du droit national des juridictions désignées par la clause en vertu de l'article 25 du règlement, soit le droit irlandais en l'espèce).

En particulier, la Cour de cassation a considéré qu'il était possible que, en l'espèce, la clause de juridiction constitue une clause abusive au regard de la Directive 93/13/CEE du Conseil, du 5 avril 1993, concernant les clauses abusives dans les contrats conclus avec les consommateurs (telle que transposée par la loi irlandaise n° 27/

1995) dans la mesure où il ressort de la jurisprudence de la Cour de justice de l'Union européenne *« qu'une clause attributive de juridiction, qui est insérée sans avoir fait l'objet d'une négociation individuelle dans un contrat conclu entre un consommateur et un professionnel et qui confère compétence exclusive au tribunal dans le ressort duquel est situé le siège du professionnel, doit être considérée comme abusive au sens de l'article 3 de la directive, dans la mesure où elle crée, en dépit de l'exigence de bonne foi, au détriment du consommateur un déséquilibre significatif entre les droits et les obligations des parties découlant du contrat »* (voy. CJUE, 27 juin 2000, affaires jointes C-240/98 à C-244/98, *Océano Grupo Editorial SA*, n° 24).

On relèvera que les dispositions protectrices des consommateurs du règlement Bruxelles Ibis, qui encadrent strictement les clauses de juridiction dans les contrats de consommation au sens de ce règlement, n'étaient pas applicables en l'espèce car les contrats de transport sont exclus de leur champ d'application (art. 18, § 3).